

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องผลของการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ของพนักงานบริษัท แอดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ของพนักงานบริษัท แอดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ก่อนและหลังการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ของพนักงานบริษัท แอดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ก่อนและหลังการได้รับข้อเสนอแนะ

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ของพนักงานบริษัท แอดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ภายหลังจากการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการให้ข้อเสนอแนะ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ พนักงาน (ฝ่ายบริการลูกค้า) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ พนักงาน (ฝ่ายบริการลูกค้า) บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ในส่วนของ สาขาเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่า และสาขาเซ็นทรัลชิดลม กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำรายชื่อพนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ทั้ง 24 คน มาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลาก เป็นคู่ๆ เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มที่ใช้กิจกรรม และกลุ่มที่ใช้ข้อเสนอแนะ กลุ่มละ 12 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) แบบสอบถามวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน
- 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพ

ระหว่างบุคคล

- 3) โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ

1.2.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้จัดการ บริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับพนักงานของบริษัท
- 2) นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มารวมคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)
- 3) ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่วนกลุ่มควบคุมใช้โปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะ ตามโปรแกรมที่วางไว้ดังนี้
- 4) นำโปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว ไปทำการทดลองกับกลุ่มทดลอง จำนวน 11 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยสัปดาห์ที่ 4 ทดลอง 2 ครั้ง ทุกวัน จันทร์ พุธ และวันศุกร์ ระหว่างเวลา 8.00-9.00 น.
- 5) นำโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว ไปทำการทดลองกับกลุ่มควบคุม จำนวน 11 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยสัปดาห์ที่ 4 ทดลอง 2 ครั้ง ทุกวัน อังคาร พฤหัสบดี และวันเสาร์ ระหว่างเวลา 8.00-9.00 น
- 6) หลังจากการดำเนินงานในข้อ 5 แล้ว ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามวัดสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานอีกครั้ง แล้วรวบรวมเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)
- 7) นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้งมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) เปรียบเทียบการให้การศึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที แบบไม่อิสระ (t-test Dependent)
- 2) เปรียบเทียบการให้ข้อเสนอแนะ ก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรม โดยใช้สถิติค่าที แบบไม่อิสระ (t-test Dependent)
- 3) เปรียบเทียบการให้การศึกษากลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มที่ไม่มีการให้ข้อเสนอแนะภายหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที แบบอิสระ (t-test Independent)

2. ผลการวิจัย

2.1 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการให้การศึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีสัมพันธภาพดีขึ้นหลังการได้รับการให้การศึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2.2 คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการได้รับข้อเสนอแนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีสัมพันธภาพดีขึ้นหลังการได้รับข้อเสนอแนะ

2.3 คะแนนเฉลี่ย กลุ่มทดลองของพนักงานที่ได้รับการให้การศึกษาตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ดีกว่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มควบคุม ของพนักงานที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับการให้การศึกษาตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีสัมพันธภาพดีกว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับข้อเสนอแนะ

3. อภิปรายผล

3.1 จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าพนักงานมีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานดีขึ้น ภายหลังการได้รับการให้การศึกษาตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีสัมพันธภาพ

ดีขึ้นหลังการได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้เรียนรู้กระบวนการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างบุคลิกภาพโดยได้พัฒนาในตนเอง การวิเคราะห์รูปแบบของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้พัฒนาด้านความเป็นตัวของตัวเอง การวิเคราะห์เกมทางจิตวิทยาซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการใช้เวลาและเกม ได้พัฒนาด้านการปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ทักษะชีวิตได้พัฒนาและบุคคลอื่นๆ การใส่ใจบทบาทชีวิต นอกจากนี้ในการได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้น ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการต่างๆ เช่น การอธิบายพร้อมยกตัวอย่าง ประกอบ การแสดงบทบาทสมมติ และการให้ข้อมูลย้อนหลัง และภายหลังที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นความรู้สึก เกี่ยวกับบทบาทที่แสดง ทำให้ได้เรียนรู้และเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ตลอดจนการกระทำของตนเอง ทำให้สามารถพัฒนาดีขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แก่กลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ประกอบกับในระหว่างการร่วมกิจกรรมผู้วิจัยได้ให้ความเป็นกันเอง ให้การใส่ใจกับทุกคน ให้การเสริมแรงทางบวกตลอดระยะเวลาของกิจกรรม ทุกคนในกลุ่มต่างก็มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อาจเป็นเพราะอยู่ในวัยเดียวกันและมีความสนิทคุ้นเคยกัน จึงทำให้บรรยากาศในการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการดำเนินไปด้วยดี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ร่วมกิจกรรม กล้าที่จะแสดงออก โดยกล้าแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำไปให้ทำกิจกรรม กล้าซักถาม ให้ข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกในกลุ่มมากขึ้น จึงทำให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแสดงความคิดเห็นเพื่อประเมินผลในขั้นปัจฉิมนิเทศ พบว่า ได้เรียนรู้เกี่ยวกับโดยวิธีการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เพราะวิธีการให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทำให้สามารถเข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาดีขึ้น พนักงานรู้สึกว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้ทำให้ได้มีการพัฒนาตนเอง

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย พบว่า หลังการทดลองให้การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าวิธีการวิเคราะห์การ

ติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้มีการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณราย ทรัพย์ประภา (2537 : 343) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีจุดมุ่งหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อให้บุคคลเจริญงอกงาม ดังนั้น การวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเพิ่มความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น เพิ่มศักยภาพของการแสดงออก การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจด้วยตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเองและความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เจมส์และจองกัওয়ারด์ (James and Jongeward. 1991 : 121) กล่าวว่า การวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นวิธีที่จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมอย่างมีสาเหตุบนพื้นฐานที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้เพื่อ คิด ตัดสินใจ และแสดงความรู้สึกเพื่อตนเองได้ และหลุย จำปาเทศ (2533 : 103) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ชนะตามแนวคิดของการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ มีศีลธรรมจรรยาบรรณและเชื่อมั่นในตนเอง ความเขลาความขลาดเป็น ผู้มีปมด้อยก็จะหายไป ทุกคนก็จะคิด จะรู้สึกและการกระทำออกมาอย่างมีความสุขและโลกของการทำงาน การอยู่ร่วมกันก็จะสุขสดใสยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมปรีดิ์ พงศ์ประสิทธิ์ (2538 : 76) ได้ศึกษาผลของการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิสุทธิรังสี อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการปฏิบัติกับเพื่อนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสาชล พงศ์พานานูเวช (2537 : 65) ได้ศึกษาผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการสื่อสารกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาทรธรรมจันทร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการสื่อสารกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นหลังจากได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ ทองยิ่ง (2537 : 98) ได้ศึกษาผลการฝึกวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้เข้ากลุ่มการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความก้าวร้าวลดลงมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้ากลุ่มการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 จากสมมติฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ว่า พนักงานมีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานดีขึ้น ภายหลังการได้รับข้อเสนอแนะ ผลการวิจัย พบว่า พนักงานบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีสัมพันธภาพดีขึ้นหลังการได้รับข้อเสนอแนะ จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ข้อเสนอแนะกับกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง พบว่า พนักงานที่เป็นกลุ่มควบคุมได้เข้าร่วมการทดลองอย่างสม่ำเสมอ ทุกครั้ง ให้ความสนใจและตั้งใจรับฟังขณะที่ผู้วิจัยบรรยาย เมื่อสงสัยจะซักถามและแสดงความ

คิดเห็น อีกทั้งที่เข้าร่วมในการทดลองเป็นพนักงานที่สมัครใจและต้องการที่จะเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมการทดลองและชี้แจงถึงประโยชน์ที่จะได้รับหลังการทดลอง นอกจากนี้ในขณะดำเนินการให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับตนเองและให้การเสริมแรงทางบวกทุกครั้งที่ตั้งใจและสนใจเนื้อหาที่ผู้วิจัยบรรยาย หรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนทุกคนในกลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้บรรยากาศของการให้ข้อเสนอแนะดำเนินไปด้วยดี จึงทำให้พนักงานกลุ่มควบคุมมีสัมพันธภาพดีขึ้นหลังจากได้รับการให้ข้อเสนอแนะ จากประเมินผลการให้ข้อเสนอแนะในขั้นปัจเจกนิเทศ โดยพนักงานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะ พบว่าพนักงานได้เรียนรู้เกี่ยวกับโดยวิธีการให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป การให้ข้อเสนอแนะเรื่องดังกล่าวนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการให้ข้อเสนอแนะในครั้งนี้ เพราะได้มีการพัฒนาความรู้ในเรื่อง ซึ่งมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับ คมเพชร ฉัตร-ศุภกุล (2531 : 195-196) ที่กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะจะทำให้ผู้ที่ได้รับข้อเสนอแนะมีโอกาสรับรู้รายละเอียดบางประการที่จำเป็นต่อการตัดสินใจหรือปรับปรุงส่วนที่บกพร่อง และข้อเสนอแนะที่มีคุณภาพจะมีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้รับข้อเสนอแนะเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องว่าจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไรและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มานะ พ่วงความสุข (2536 : 58) ที่ศึกษาพบว่า การให้ข้อเสนอแนะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาให้สูงขึ้นได้ เพราะว่าได้รับข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องงานวิจัยของ นฤพนธ์ สีเสด (2541 : 96) ได้ศึกษาผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตกลุ่มควบคุมมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นหลังจาก ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พนักงานที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล กับพนักงานที่ได้รับข้อเสนอแนะ มีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า พนักงานกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพราะว่า การการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้พนักงานกลุ่มทดลองได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างบุคลิกภาพ โดยมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การให้ข้อมูลย้อนกลับ การวิเคราะห์บทบาทต่างๆ ที่แสดง ทำให้เข้าใจความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองทำให้มี คือเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดและความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและบุคคล

อื่น ปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการได้รับข้อเสนอแนะ โดยได้เรียนจากการอ่านเอกสาร การยกตัวอย่างประกอบจากผู้วิจัยและการซักถาม แต่กลุ่มควบคุมก็ให้ความสนใจ ซักถาม แสดงความคิดเห็นและสรุปแนวทางที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ได้รับข้อเสนอแนะแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับการวิจัยของ พาแพนโทนส์ (Papantones. 1978) ได้ศึกษาวิจัยถึงผลของการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อการเพิ่มพูนการมีสัจการแห่งตน (Self Actualization) ของวัยรุ่นชายที่ประจำอยู่ในค่ายพักแรม กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นที่ไม่สัมฤทธิ์ผลในการใช้ศักยภาพของตนเอง โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเข้าร่วม โปรแกรมกลุ่มการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จำนวน 8 ครั้ง แต่ละครั้งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการวิเคราะห์ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการทดลองปฏิบัติ ส่วนกลุ่มควบคุมได้เข้ากลุ่มอภิปรายอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งนำโดยคณะผู้นำกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีสัจการแห่งตนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการวิจัยของ สเตซิวิ (Stasiw. 1978) ได้ศึกษาผลการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบบเข้ม โดยการฝึกอบรมระยะสั้น และการเข้าร่วมกลุ่มบำบัด ที่มีต่อสภาพจิตใจและการควบคุมตนเอง ของนักโทษชายที่กระทำผิดทางอาญา โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มๆ ละ 10 คน กลุ่มทดลองกลุ่มแรกจะได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมงติดต่อกัน ภายหลังนั้นจึงให้เข้าร่วมกลุ่มบำบัดโดยเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับเหตุผลมากกว่าอารมณ์ เป็นระยะเวลา 30 ชั่วโมง กลุ่มทดลองที่สองได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมงติดต่อกัน และเข้าร่วมกลุ่มบำบัด โดยการวิเคราะห์การเล่นเกมหทางจิตวิทยาและใช้วิธีการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง เป็นระยะเวลา 30 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มสามารถควบคุมตนเองได้ดีขึ้นและความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจลดลง ส่วนอารมณ์มั่งร้ายของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่า กลุ่มที่ใช้วิธีการวิเคราะห์เกมหทางจิตวิทยามีการควบคุมตนเองดีขึ้น และมีความเศร้าโศกเสียใจลดลง แตกต่างจากกลุ่มทดลองที่ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

4.1.1 ฝ่ายพัฒนานุเคราะห์ ของ บริษัท โรงงาน โรงเรียน สามารถนำวิธี การให้ การปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพ กับเพื่อนร่วมงาน ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนานุเคราะห์ได้

4.1.2 การให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ใน บริษัท หรือ ห้างร้าน ของภาคเอกชน อาจมีข้อจำกัด ในเรื่อง สถานที่ บรรยากาศ และ ภาระงาน ประจำ ควรมีการเลือกสถานที่ในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาให้เหมาะสม ทั้งในและนอก หน่วยงาน

4.2 ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากร อื่นๆ หลากหลายวิชาชีพ

4.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มกับแนวคิดทฤษฎีการให้การศึกษาอื่นๆ